

دستکاری جیره برای بهبود عملکرد جوجه‌های گوشتی تغذیه شده با میوه بلوط

فاطمه حجتی\*<sup>۱</sup>، محمد هوشمند<sup>۲</sup>، سبامک پارسایی<sup>۲</sup>، لیلا قایدی<sup>۱</sup>

دانشجوی کارشناسی ارشد تغذیه دام، دانشکده کشاورزی، دانشگاه یاسوج، ۲- استادیار، دانشکده کشاورزی، دانشگاه

یاسوج.

\* نویسنده مسئول: فاطمه حجتی، f.hojati40@yahoo.com.

#### چکیده

به منظور بررسی امکان کاهش اثرات نامطلوب تانن‌های موجود در بلوط بر عملکرد جوجه‌های گوشتی، از طریق دستکاری مواد مغذی جیره، آزمایشی در قالب طرح کاملاً تصادفی با ۵ تیمار و ۴ تکرار با ۱۵ قطعه جوجه در هر تکرار انجام گردید. جیره‌های آزمایشی عبارت بودند از: جیره‌ی شاهد (بر پایه ذرت و سویا بدون استفاده از بلوط)، جیره‌ی حاوی ۱۵ درصد بلوط بدون افزایش مواد مغذی جیره، جیره‌ی حاوی بلوط با سطح متیونین دو برابر میزان توصیه شده NRC، جیره‌ی حاوی بلوط بعلاوه ۰/۲ درصد کولین و جیره‌ی حاوی بلوط که میزان پروتئین خام آن ۱۰ درصد بالاتر از سطح توصیه شده NRC بود. تیمارهای آزمایشی بر افزایش وزن جوجه‌ها در دوره‌های آغازین (۲۱-روزگی)، پایانی (۴۲-۲۲ روزگی) و کل دوره (۴۲-۱ روزگی) تاثیر معنی داری داشتند. جوجه‌های تغذیه شده با جیره حاوی پروتئین بالا (۱۰٪) بالاتر از توصیه NRC در مقایسه با سایر تیمارها افزایش وزن بیشتری داشتند ( $P < 0.05$ ). استفاده از ۱۵٪ بلوط در جیره غذایی باعث افزایش معنی دار مصرف خوراک و همچنین ضریب تبدیل غذایی نسبت به تیمار شاهد گردید. نتایج حاصل از این آزمایش نشان داد که تغییر سطح مواد مغذی جیره بویژه پروتئین و کولین می‌تواند اثرات نامطلوب بلوط بر عملکرد جوجه‌ها را کاهش دهد.

کلمات کلیدی: جوجه گوشتی، دستکاری، مواد مغذی جیره، عملکرد، میوه بلوط، تانن.

#### مقدمه

امروزه یکی از مهم‌ترین چالش‌های صنعت مرغداری در ارتباط با تغذیه است به گونه‌ای که بیشترین هزینه صنعت مرغداری یعنی بیش از ۷۰ درصد آن مربوط به تامین خوراک می‌شود. از سوی دیگر، با توجه به اهمیت غیر قابل انکار منابع پروتئین حیوانی در تغذیه انسان، جستجو برای راه‌های کاهش هزینه خوراک امری لازم می‌باشد. یکی از روش‌های مؤثر برای کاهش هزینه خوراک، پیدا کردن جایگزین‌های غذایی مناسب می‌باشد. از جمله این مواد خوراکی، میوه بلوط است که در صورت ارایه راهکارهای صحیح حتی می‌تواند جایگزین محصولات استراتژیکی چون گندم گردد (۲). استان کهگیلویه و بویراحمد سطحی حدود ۰/۶۸ درصد از مساحت کشور را به خود اختصاص داده و دارای جنگل‌های فراوانی است که گونه‌ی غالب آن بلوط ایرانی است به طوریکه سالانه حدود ۱۴۰۰ هزارتن بلوط در این استان تولید می‌شود (۱). علیرغم تولید بالای بلوط در کشور و این استان، استفاده از آن در تغذیه دام و بویژه طیور با محدودیت‌هایی مواجه می‌باشد. مهم‌ترین محدودیت استفاده از بلوط در تغذیه طیور، تانن‌های موجود در این خوراک است. میزان این مواد ممکن است به ۹ درصد رسیده و مصرف بیش از حد آن سبب مسمومیت می‌شود (۳). از پیامدهای زیان‌بار تغذیه‌ای تانن‌ها می‌توان به کاهش مصرف خوراک، کاهش وزن، کاهش جذب اسیدهای آمینه و گلوکز و کاهش ایمنی اشاره کرد (۷). با توجه به محدودیت‌های ذکر شده، استفاده از بلوط در تغذیه طیور نیازمند یافتن راهکارهایی است که بتوان اثرات نامطلوب تانن را کاهش داد. روش‌های مختلفی برای کاهش میزان تانن و اثرات نامطلوب آن پیشنهاد گردیده است از جمله فرآوری با مواد شیمیایی مثل پلی اتیلن گلیکول (۴)، اضافه کردن محلول کلسیم هیدروکسید، سدیم هیدروکسید، و بیکربنات سدیم (۸)، آب، اسید استیک و الکل (۶). دستکاری مواد مغذی جیره نیز می‌تواند اثرات نامطلوب تانن‌ها را کاهش دهد. به عنوان مثال، گزارش شده که استفاده از